

Milliarder å spare?

■ Det norske velferdssamfunnet er så vellykket at suksessen truer med å bli en trussel for vår evne til å holde etablerte standarder på plass. Uten at alle forklaringer er på plass er det mekanismer i vårt samfunn som bidrar til at velferdsordninger - for hvert år som går - blir stadig mer kostbare og ressurskrevende. I et perspektiv utover ett år om gangen erkjenner alle parter at slik kan det ikke fortsette.

■ Det går knapt en dag uten at stemmer fra regjeringkvartalet eller partene i arbeidslivet tar til orde for å ta nye grep. Høyest på dagsorden står sykelønnsordningen. 39 milliarder kroner bidrar til å sikre full lønn til alle som er borte en eller flere dager på grunn av sykdom. Økningen har vært og er så stor at noe må gjøres. Vi har ikke penger nok til å sikre en uforutsigbar vekst. Ikke uten at dette vil ramme andre velferdsordninger. Og hvilke skal det kunne være?

■ Alle velferdsordninger koster vårt samfunn mange hundre milliarder kroner årlig. En ordning som krever enda mer enn milliardene til sykelønn handler om uføretydelene. 60 milliarder bidrar til anstendighet for alle som av ulike grunner ikke kan stå i det som omtales som et vanlig arbeidsliv. Men hva er forskjellen på et vanlig og «uvanlig» arbeidsliv?

■ Vi går ut fra at både NAV-direktør Tor Sagli og fylkesdirektør i NAV Oppland, Haavard Ingvaldsen, lar seg engasjere av Geir Arne Hageland som i gårshagens GD presenterte sin tenkning om hvordan lykkes med å få flere med uførhet ut i et inntektsgivende arbeidsliv. Hageland er selv funksjonshemmet og i innspurt med en masteroppgave ved HiL om innovasjon og næringsutvikling. Hans enkle, men krevende tilnærming handler om hvordan vi i samfunnet kan legge til rette for at ti prosent av alle uføre igjen kommer ut i lønnet arbeid.

■ Problemstillingen er et like viktig bidrag som hvordan sykelønnsordningen kan bli mindre økonomisk belastende. Enkelt personer kan føle trygghet for egen situasjon. Men alle berørte parter må gå kritisk til verks for å etterprøve om alle dagens regler stimulerer til delaktighet som alle generelt tar til orde for. Derfor må også NAV selv være en ressursmiljø for å stimulere til at slike som Hageland blir del av en offensiv og utradisjonell tenkning.

Taper-rekord

■ Stiftelsen «Rettfærd for taperne» anført av en utrettelig daglig leder, Ola Ødegård, kan notere seg for et rekordår i 2009. Over 300 saker er avsluttet der enkeltpersoner til sammen har fått utbetalt mange millioner kroner.

■ Penger kan komme godt med for den som blir tilkjent berettiget erstatning. Aller viktigst er det likevel at hundrevis av medborgere opplever det aller, aller viktigste: Å bli trodd. Slikt ivareta selvrespekten og er en kime til en mer verdig livssituasjon. Siden starten i 1993 kan foreningen trygt bruke 2009 som en bekræftelse på hvor viktig arbeid stiftelsen representerer!

Verken biodrivstoffkrangel eller bitende bøker fra gamle venner har dempet entusiasmen for regjeringssamarbeidet, bedyrer Sp-leder Liv Signe Navarsete. Der i gården festes det som aldri før.

STANDHAFTIG: Kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete (Sp) aviser at den politisk turbulente høsten gjør at Senterpartiet ønsker å trekke seg ut av regjeringen. Foto: Kyrre Lien, Scanpix

Fortsatt godvenn med Jens

AKKURAT NÅ

Av Mats Rønning,
journalist i NTB

Vi har ikke hatt en så bra fest noen gang som vi hadde under partiets juleavslutning. Det tar jeg som et meget godt tegn, sier Sp-lederen. En turbulent høst med mange rødgrønne motbakker til tross: Navarsete aviser kontant teorien om at det stunder mot undergangen for flertallsregjeringen.

Den som går og venter på at regjeringen skal ramle sammen, gjør opp regning uten vert. Vi er definitivt fortsatt gode venner med Ap og SV, og ingen i Senterpartiet har fremmet krav om at vi skal trekke oss ut av regjeringen, sier hun.

Høstens vinnere: Navarsete blir trett i blikket når biodrivstoffkrangelen med Jens Stoltenberg bringes på bane. En henvisning til Arne Strand som i Dagsavisen slo fast at Stoltenberg i denne saken hadde truffet den dårligste beslutning i sitt politiske liv, blir glatt parert.

– Det utsagnet får stå for Arne Strands regning. Vi er så ferdige med den saken! I ethvert samarbeid dukker det opp enkeltsaker som man er uenige om. Det viktige er at vi har et sterkt fundament som bærer oss gjennom slike vanskeligheter, sier Navarsete.

Hun insisterer på at hun spiller på vinnerlaget i norsk politikk, selv om det har buttet på meningsmålingene etter valget.

– Vi er høstens vinnerlag. Vi vant valget mot alle odds, dannet en ny flertallsregjering og laget en ny og offensiv politisk plattform. Den biodrivstoffhistorien var, er

og blir en parentes i den store sammenheng, sier Sp-lederen.

Hjertelige: Hva så med bøkene til Karita Bekkemellem og Åslaug Haga? To overveide karakterdrap på statsministeren fra den innerste rødgrønne krets, vil mange påstå. For selv om politikken kan være rå og brutal, vekket mange av beskrivelsene oppsikt. Haga tegner et lite flatterende bilde av en oppdiktet statsminister fra vestkanten. Hun beskriver regjeringssjefen som en unnvikende og konfliktsky akademiker med «udekkelige hender». Er de rødgrønne partilederne virkelig så glade i hverandre som de framstår utad?

Jeg opplever absolutt ikke hjerteligheten som pått. Og selv har jeg aldri ofret hendene til statsministeren én eneste tanke, sier Navarsete muntert. Tvert imot opplever jeg at det er rom for stor medmenneskelighet i politikken, også motstandere imellom, sier hun.

Festen over? Navarsete byttet statsrådsstol med partiveteran Magnhild Meltveit Kleppa denne høsten. Nå er det ikke lenger samferdselspolitikk som står i fremste rekke, men snarere det lokale tjenestetilbudet i kommune-Norge.

Og kommunalministeren har nok å henge fingrene i. Etter en årelang oljesmurt pengestål, stålsetter norske kommuner seg for trangere tider. Seks av ti rådmenn er bekymret for tjenestekutt som følge av stram økonomi i 2010, viser en spørreundersøkelse fra kommunenes interesseorganisasjon KS.

– Jeg har sagt til KS og landets ordførere at det er viktig å huskere godt med de pengene en har, og ikke legge opp til et driftsnivå som ikke kan videreføres. Situasjonen framover, ikke minst hensynet til konkurranseutsatt industri, tilsier at vi trinns må vende

tilbake til 4-prosentregelen for bruken av oljepenger, sier Navarsete.

Kommunalministeren forutsetter imidlertid at lokalpolitikkerne landet rundt sørger for at tjenestetilbudet til innbyggerne opprettholdes på dagens nivå.

– Norge er i en fantastisk situasjon sammenlignet med nær sagt alle andre land. At veksten kan bli noe mindre enn tidligere, er ikke det samme som at velferdsstaten settes i revers. Kommunene hadde solid inntektsvekst i 2009, og vi forventer en vekst på 8 milliarder også i 2010, sier hun.

Høyt sykefravær: En av de største utfordringene i kommunesektoren er sykefraværet, som er høyere enn i privat og statlig sektor. Det hadde hjulpet om kommunene budsjettførte utgiftene til sykefravær, tror Navarsete. Da ville lokalpolitikkerne kanskje ha satt mer inn på å dempe veksten i fraværet, sier hun.

Sykefraværet i kommunene koster det offentlige 21 milliarder kroner årlig. En nedgang i sykefraværet på 1 prosent vil gi kommunene en årlig besparelse på 1,5 milliarder kroner. Men å kutte i sykelønna for å få det til er uaktuelt, fastslår Sp-lederen.

Sykelønnsordningen skal bestå, men vi må se på hvordan de syke kan følges opp på en bedre måte. Både i privat og offentlig sektor finner vi virksomheter som lykkes i å få ned sykefraværet. Vi er nødt til å lære av dem, sier hun.

